

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

ФАКА ЄВГЕН ЛЮБОМИРОВИЧ

УДК 342.95

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ВИРІШЕННЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ
У ДЕРЖАВНО-СЛУЖБОВИХ ВІДНОСИНАХ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Кропивницький – 2025

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник: доктор юридичних наук, старший дослідник
завідувач відділом актуальних питань філософії
права, юридичної лінгвістики
Науково-дослідного інституту публічного права
РІПЕНКО Артем Ігорович

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
правовий аналітик громадської організації
«Інформаційно-аналітичний центр
«Сучасне аерокосмічне право»
КУРКОВА Ксенія Миколаївна

доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри галузевого права та правоохоронної
діяльності Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
ФОМІЧОВ Костянтин Сергійович

Захист відбудеться 05 лютого 2026 року об 09:00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 23.053.05 Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка за адресою: 25006, вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький (зал засідань вченої ради)

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Центральноукраїнського державного університету імені В. Винниченка за адресою: 25006, Україна, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1.

Автореферат розіслано 28 листопада 2025 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Олена СОКУРЕНКО

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Питання, безпосередньо пов'язані із захистом прав і свобод людини та громадянина, є найважливішим орієнтиром діяльності органів державної влади. Водночас багатоаспектність правових відносин, їх особливий характер, зміст специфіки зумовлюють потребу в напрацюванні ефективних систем правоохорони та правозахисту в усіх сферах суспільного буття. Один з найважливіших аспектів соціально-правових відносин становлять взаємини в публічно-правовій сфері, оскільки саме держава є тим учасником і регулятором суспільно-політичної діяльності, що не лише спрямовує та визначає вектор державної політики, а й прямо підзвітний суспільству як основному джерелу влади.

Сфера публічно-правових відносин є доволі широкою та складається зі значної кількості аспектів, чільне місце серед яких посідають державно-службові відносини, що виникають, діють і припиняються у сфері державної служби. Сталий розвиток держави, що супроводжується системними суспільно-політичними трансформаціями, збройна агресія, значна кількість порушень прав і свобод людини й громадянина, зокрема прав державних службовців державою (про що й свідчить відповідна судова статистика та практика правозастосування) зумовлюють потребу вдосконалення відповідних механізмів правового регулювання.

Державно-службові взаємини крізь призму їх оскарження вчені й дослідники розглядають як базову категорію державної служби, основний інструмент її впорядкування та недопущення порушень прав і свобод, а також державних гарантій як конкретного державного службовця, так і відповідного органу державної влади, що діє від імені суспільства. Водночас питання, пов'язані з розв'язанням державно-службових спорів, які безпосередньо стосуються публічно-правової сфери, є не достатньо дослідженими, зокрема з огляду на новітні правові реалії держави, а також динаміку суспільно-правових відносин.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Теоретичну основу дисертаційного дослідження становлять праці українських і зарубіжних учених у різних галузях юридичної науки, присвячених проблематиці правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах. Зокрема, цю проблематику вивчали: І. Антипова, Л. Аркуша, Л. Багрій-Шахматов, О. Бандурка, О. Безпалова, Ю. Битяк, М. Бурбика, І. Булик, О. Бусол, І. Бухтіярова, С. Васюк, О. Винник, О. Волох, І. Голосніченко, В. Гудима, Д. Гудима, В. Грохольський, Ю. Дем'янчук, Л. Доля, О. Доценко, О. Дрозд, Є. Зеленський, С. Єсімов, І. Зозуля, Я. Золотарьова, М. Ковалів, О. Копан, А. Куліш, О. Лупало, М. Логвиненко, А. Макаровець, Д. Мартиненко, В. Мельник, О. Музичук, Т. Міщенко, Є. Невмержицький, І. Орловська,

Н. Олефіренко, І. Пастух, М. Плугатир, А. Приведа, Р. Сербин, Л. Савранчук, О. Стрельченко, О. Терехова, С. Шатрава, О. Шевченко та ін.

Проте окреслена проблематика, що полягає в неоднозначності судової практики застосування законодавства, а також нових правових реаліях держави, яка активно прямує до вступу в Європейський Союз й імплементує акти його законодавства у свою правову систему, потребує чіткого й системного бачення щодо розв'язання проблемних питань правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Обрана тема дисертаційного дослідження спрямована на виконання основних положень указів Президента України, якими затверджено Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, а також Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 року, і відповідає Пріоритетним напрямкам наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ. Крім того, тема дисертаційного дослідження відповідає тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454). Тема дисертаційного дослідження відповідає зареєстрованій у Науково-дослідному інституті темі науково-дослідної роботи («Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 012U105390).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є дослідження правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах, формулювання науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо їх удосконалення.

Поставлена мета зумовлює необхідність виконання таких завдань:

- визначити поняття публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин;
- проаналізувати умови виникнення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин;
- сформулювати сутність і зміст судової адміністративної юрисдикції в системі юрисдикційної діяльності суб'єктів захисту права державних службовців;
- з'ясувати види публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин;
- висвітлити предмет і підстави виникнення публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин;

– схарактеризувати сторони публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин;

– дослідити світовий досвід вирішення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин і шляхи його імплементації в законодавство України;

– окреслити напрями вдосконалення адміністративно-процесуальної складової вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах у законодавстві України.

Об'єкт дослідження – сукупність суспільних відносин, що виникають у публічно-правових відносинах щодо державно-службових спорів.

Предмет дослідження – правове регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах.

Методи дослідження. У дисертації використано такі загальні методи наукового пізнання, як спостереження, порівняння, аналіз, аналогія, індукція, дедукція, що слугують інструментом відбору фактичного матеріалу. Також застосовано і спеціальні методи: формально-логічний, теоретико-прогностичний, організаційно-правовий, структурно-функціональний.

Так, за допомогою логіко-семантичного методу поглиблено понятійний апарат, зокрема з'ясовано сутність категорій «державно-службові відносини», «публічно-правовий спір» (підрозділи 1.1–1.3, 2.1, 3.1). Системний і структурно-функціональний метод використано під час визначення структури правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах (підрозділи 1.2, 1.3, 2.2, 2.3, 3.1)

Історико-правовий метод надав можливість проаналізувати генезу формування і становлення інституту правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах (підрозділи 1.1, 2.1, 3.1). Методи групування, системно-функціональний, а також наукової класифікації застосовано для дослідження підстав виникнення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах, суб'єктів – учасників таких спорів, міжнародного досвіду в зазначеній сфері, а також напрямів удосконалення цього вектору правової політики (підрозділи 2.2, 2.3, 3.1, 3.2). За допомогою спеціально-юридичного і статистичного методів з'ясовано зміст і частку державно-службових спорів у публічно-правових відносинах, що є предметом розгляду в адміністративних судах України (підрозділ 3.1).

Методи групування та структурно-логічний допомогли визначити коло сторін публічно-правових спорів у державно-службових відносинах (підрозділ 2.3). Системно-структурний метод уможливив характеристику підходів до розвитку адміністративного законодавства в частині правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах (підрозділи 3.1, 3.2).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в дисертації забезпечено дослідження можливостей розроблення концептуально нової моделі правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах шляхом опрацювання його змісту, особливостей і процедур, визначених законодавством. У дисертації аргументовано також деякі положення, що становлять наукову новизну, а саме:

уперше:

– запропоновано вдосконалити правовий механізм розгляду державно-службових спорів у публічно-правовій сфері шляхом віднесення їх за предметною характеристикою до компетенції новоутвореної судової вертикалі, підпорядкування якої залишити за Головою Верховного Суду, що забезпечить неупередженість і швидкість розгляду відповідної категорії справ, а також суттєво зміцнить інституційну спроможність відповідної правової системи до стримування корупційних ризиків;

– аргументовано потребу в удосконаленні положень законодавства України, що фрагментарно регулює державно-службові взаємини в публічно-правовій сфері, зокрема доцільність: доповнення ст. 193 (Строки розгляду адміністративної справи) Кодексу адміністративного судочинства України новими положеннями щодо особливостей розгляду судом адміністративних справ у сфері державно-службових відносин, пов'язаних із публічним правом; доповнення новою статтею глави 6 «Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ» Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення можливості розгляду такої судової справи в письмовому порядку, без участі представників сторін тощо;

– видами публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин визнано такі, що: знаходяться в компетенції судової влади: а) віднесені до юрисдикції адміністративних судів; б) вирішуються в порядку кримінального судочинства; в) можуть бути розв'язані виключно Конституційним Судом України; виникають з питань вирішення конкретного виду порушеного права на: працю; грошове забезпечення; відпочинок; доступ до державної служби тощо; виникають на конкретному етапі державної служби: з питання прийняття громадянина на державну службу; щодо проходження державної служби; щодо звільнення з державної служби. Також до окремого виду державно-службових спорів у сфері публічно-правових відносин слід віднести спори між суб'єктами владних повноважень щодо компетенції в конкретній сфері;

удосконалено:

– розуміння механізму альтернативного способу вдосконалення інституційної спроможності держави щодо вирішення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин – утворення структури комісій зі службових спорів за трирівневою системою, яка забезпечила б не лише

первинний розгляд відповідних державно-службових спорів, а й утворила б можливість для подання апеляції/касації на вже прийняте рішення комісією попереднього рівня;

– наукові напрацювання щодо визначення підстав виникнення публічно-правових спорів, які в широкому значенні тлумачать як фактичне порушення прав і свобод відповідного суб'єкта (державного службовця), а у вузькому – як обґрунтовану ініціативу однієї зі сторін щодо розв'язання конкретного спору;

– розуміння адміністративно-правового змісту публічно-правових відносин, які регулюють систему державно-службового права та охоплюють такі елементи, як: правовий статус; суб'єкти управління; процедури вступу, проходження та припинення державної служби; юридична відповідальність та особливий режим державної служби, будь-які правопорушення, що виникли під час перебігу таких правових взаємин, є державно-службовим спором у публічно-правовій сфері;

дістали подальшого розвитку:

– положення про роль судової влади в системі юрисдикційної діяльності суб'єктів захисту права державних службовців, що полягає у вичерпному визначенні меж компетенції щодо розгляду державно-службових спорів, а отже, створює належні й ефективні засади для забезпечення прав і свобод державних службовців, а також дотримання законодавства України про державну службу в спосіб формування єдності судової практики та правової визначеності;

– твердження про те, що ознаками публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин є: взаємопов'язаність зі сферою державної/публічної влади; порушення норм публічного права; суб'єкт-учасник спору має публічно-владні повноваження; характеризується ініціативністю виникнення (не може бути розпочатий в інший спосіб, крім як за ініціативою зацікавлених сторін); може бути розв'язаний у судовому чи позасудовому порядку.

Практичне значення отриманих результатів. Основні положення, пропозиції, рекомендації та висновки як теоретико-правового, так і прикладного змісту використовуються і можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – як основа для подальших наукових розробок правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах;

– *правотворчості* – для вдосконалення законодавства у сфері правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах;

– *правозастосовній діяльності* – для підвищення ефективності організаційного забезпечення діяльності судових органів, що розглядають публічно-правові спори у сфері державно-службових відносин;

– освітньому процесі – під час розроблення навчальних посібників, методичних рекомендацій і викладання навчальних дисциплін «Адміністративний процес», «Адміністративне судочинство» тощо.

Апробація матеріалів дисертації. Ключові положення дисертації, висновки й рекомендації оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях, а саме: «Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення» (м. Київ, 12–13 серпня 2020 р.), «Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України» (м. Київ, 14–15 листопад 2021 року), «Проблемні питання юридичної науки в контексті реформування правової системи України» (м. Київ, 19–20 жовтня 2022 р.), «Пріоритетні напрями розвитку юридичної науки в умовах сьогодення» (м. Київ, 13–14 березня 2023 р.), «Актуальні проблеми імплементації наукових досягнень у практичну діяльність» (м. Київ, 04–05 червня 2024 р.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 182 сторінки. Список використаних джерел складається зі 159 найменувань і займає 21 сторінку.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, визначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; висвітлено наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів; наведено дані про апробацію матеріалів дисертації, структуру й обсяг дисертації.

Розділ 1 «Сутність публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин як предмет юрисдикції адміністративних судів» складається із трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Поняття публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин»* уточнено зміст публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин, а також його сучасний стан, окреслено загальне уявлення про механізм розв'язання та правову природу таких спорів.

Розкрито сутність публічно-правового спору в державно-службових відносинах як складного й багатокомпонентного правового явища, що потребує чіткої нормативної регламентації. Наголошено, що відсутність належного врегулювання таких спорів призводить до правової невизначеності, дублювання повноважень органів влади та виникнення конфліктних ситуацій, які негативно впливають на стабільність функціонування державного апарату. Особливу увагу приділено співвідношенню публічно-правових і приватноправових спорів, їх

відмежуванню та специфічним рисам адміністративного судочинства, покликано захищати публічний інтерес і права громадян.

Визначено ключові ознаки публічно-правового спору: наявність у його структурі суб'єкта владних повноважень; виникнення спору у зв'язку з виконанням чи невиконанням управлінських функцій; предмет спору у формі рішень, дій чи бездіяльності органів влади, що зачіпають права, свободи або інтереси інших суб'єктів. Доведено, що такі спори можуть мати як судовий, так і позасудовий характер, а їх вирішення потребує балансування між публічними та приватними інтересами. Значущим чинником у формуванні практики їх розв'язання є орієнтація на стандарти Європейського суду з прав людини та поступова інтеграція українського законодавства в європейський правовий простір.

Встановлено, що ефективне регулювання публічно-правових спорів у державно-службових відносинах не лише забезпечує належне функціонування органів влади, а й гарантує реалізацію прав і свобод людини та громадянина. У цьому контексті акцентовано на важливості адміністративного права як базового інструменту врегулювання таких правовідносин, а також на необхідності вдосконалення законодавчої техніки й інституційних механізмів для підвищення довіри суспільства до публічної влади.

Підрозділ 1.2 «Умови виникнення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин» присвячено визначенню умов виникнення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин як обставин, що формують правове підґрунтя для реагування держави на можливі порушення прав і свобод людини та громадянина.

Констатовано, що нормативні та фактичні умови спору можуть різнитися залежно від суб'єктів владних повноважень і характеру правової ситуації. Наголошено, що чітке розуміння цих умов є необхідним для вироблення ефективних адміністративно-правових механізмів, спрямованих на забезпечення режиму правової держави та запобігання деструктивним процесам у діяльності органів публічної влади.

Проаналізовано наукові підходи до визначення підстав та умов виникнення публічно-правових спорів, виокремлено юридичні й фактичні складові. До юридичних умов віднесено недоліки правового регулювання, колізії у сфері компетенції органів, помилки в правозастосуванні та тлумаченні норм права. Фактичними умовами є конфліктні ситуації й ініціативні дії сторін правовідносин, які стають основою для виникнення спору. Особливу увагу приділено ролі суб'єктів владних повноважень, від обсягу компетенцій і характеру діяльності яких залежить поява відповідних спорів.

Сформульовано проміжний висновок про те, що умови виникнення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах є багатокомпонентним явищем, яке має як формально-юридичний, так й

ініціативно-вольовий характер. Їх правильна ідентифікація та нормативне закріплення сприяють ефективному судовому й позасудовому врегулюванню конфліктів, забезпечують реалізацію прав і свобод громадян та підвищують рівень довіри до публічної влади. У цьому контексті підкреслено важливість подальшого вдосконалення законодавства та практики адміністративного судочинства як ключових інструментів захисту публічного й приватного інтересу.

У підрозділі 1.3 «Сутність і зміст судової адміністративної юрисдикції в системі юрисдикційної діяльності суб'єктів захисту права державних службовців» проаналізовано сутність адміністративної юрисдикції як теоретико-правової категорії та її роль у системі юрисдикційної діяльності суб'єктів захисту прав державних службовців.

Обґрунтовано думку про те, що адміністративна юрисдикція безпосередньо впливає на ефективність забезпечення прав і свобод людини та громадянина, а також має специфічні критерії, які дозволяють відмежувати її від інших видів судової юрисдикції. Зауважено, що чітка ідентифікація ознак публічно-правового спору є необхідною умовою для визначення його належності до адміністративних судів і формування ефективної практики судочинства.

Увагу зосереджено на характеристиках публічно-правових спорів, які виникають у державно-службових відносинах: участь суб'єкта владних повноважень, наявність управлінських рішень, дій чи бездіяльності, що впливають на права й інтереси громадян. Висвітлено проблемні питання співвідношення понять «юрисдикція», «судочинство» та «підсудність», що залишаються актуальними попри законодавчі реформи. Судова практика останніх років підтверджує зростання кількості адміністративних справ, що зумовлює потребу в оптимізації адміністративно-правового механізму та підвищенні ефективності судового захисту.

Встановлено, що адміністративна юрисдикція у сфері публічно-правових спорів становить ключовий інструмент захисту прав державних службовців, а її належна реалізація потребує не лише вдосконалення національного законодавства, а й урахування європейських стандартів. У цьому контексті важливо забезпечити чітке нормативне закріплення критеріїв адміністративної юрисдикції, розмежування компетенції органів, а також розвиток практики застосування альтернативних позасудових способів вирішення спорів, що загалом сприятиме підвищенню рівня довіри до судової системи й ефективності захисту публічного інтересу.

Розділ 2 «Види й структура публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин» охоплює три підрозділи.

У підрозділі 2.1 «Види публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин» проаналізовано види публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин як комплексного адміністративно-правового інституту.

Наголошено, що класифікація таких спорів має ключове значення для вибору алгоритму їх вирішення та визначення предметного наповнення кожного виду. Обґрунтовано підхід, за яким головним критерієм систематизації є правовий статус державного службовця як обов'язкового учасника цих відносин, що дозволяє виокремити спори, де обома сторонами є службовці, та ті, у яких державний службовець слугує лише відповідачем.

Значну увагу приділено функціональним характеристикам публічно-правових спорів, що прямо пов'язані з виконанням державою владних функцій. Окремо розглянуто особливості спорів щодо прийняття, проходження та звільнення з державної служби, а також специфіку спорів, пов'язаних із корупційними правопорушеннями. Зазначено, що нормативне поле їх врегулювання формується як загальними законами про державну службу, так і спеціальними актами (наприклад, у сфері військової служби чи діяльності поліції). Це зумовлює потребу у врахуванні різних процедурних особливостей під час правозастосування.

З'ясовано, що багатоваріантність видів публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин передбачає їх систематизацію за різними критеріями – предметним, функціональним і процедурним. Такий підхід дозволяє не лише чітко окреслити межі відповідних спорів, а й забезпечити ефективність їх судового та позасудового врегулювання. Наголошено на необхідності подальшого вдосконалення класифікації видів спорів для уніфікації адміністративної практики та підвищення рівня правової визначеності у сфері публічної служби.

У підрозділі 2.2 «Предмет і підстави виникнення публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин» деталізовано положення про одну з характеристик публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин, а саме предмет і підстави їх виникнення, без яких є неможливим їх подальший перебіг.

Проаналізовано підстави та предмет публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин. Підставами таких спорів визнано сукупність фактичних і юридичних обставин, які свідчать про ймовірне порушення прав, свобод чи законних інтересів службовців у межах їх компетенції та повноважень органів влади. Наголошено на дуалістичному характері цих спорів: органи державної влади зобов'язані діяти лише в межах закону, тоді як фізичні особи можуть діяти будь-як, окрім прямо забороненого. Це створює внутрішню суперечність, яка стає підґрунтям для формування публічно-правових спорів.

Особливу увагу приділено предмету спору, який визначають як конкретні права, обов'язки чи повноваження, що можуть бути оскаржені або підлягають перевірці на законність. Зауважено, що саме предметна характеристика дає змогу відмежувати публічно-правові спори від приватноправових і забезпечує належне визначення їх юрисдикції. У цьому контексті розглянуто позиції науковців та судову практику, які доводять, що

основним предметом таких спорів є право особи на державну службу, включаючи питання прийняття, проходження та звільнення зі служби. Причому предметом може бути як суб'єктивне право службовця, так і законність адміністративного акта, що безпосередньо впливає на його правове становище.

Доведено, що ефективне регулювання підстав і предмета публічно-правових спорів сприяє підвищенню правової визначеності й забезпечує реалізацію конституційного права на державну службу. Визначення їх меж має вирішальне значення для юрисдикційного розподілу справ між судами та формування сталої практики їх вирішення. Наголошено, що у випадках, коли предметом є оскарження нормативно-правового акта, позасудове врегулювання є неможливим, і виключним способом захисту слугує судовий порядок, що гарантує відновлення порушених прав і свобод

У підрозділі 2.3 «Сторони публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин» розглянуто особливості сторін публічно-правового спору в державно-службових відносинах, їх правовий статус та адміністративно-процесуальну правосуб'єктність. Зазначено, що сторонами таких спорів слугують позивач – особа, яка заявляє про порушення її прав і свобод та ініціює відновлення цих прав, і відповідач – суб'єкт владних повноважень, дії чи бездіяльність якого стали підставою спору. Уточнено, що обидві сторони мають визначене законодавством коло прав та обов'язків, від чого залежить ефективність їх участі в судовому чи позасудовому процесі.

Здійснено розмежування понять «публічна служба» і «державна служба» як ключових категорій для характеристики сторін. Констатовано тотожність правового становища публічних і державних службовців у спорах цієї категорії та їх рівнозначні можливості для захисту порушених прав. Водночас наголошено, що інституційний підхід дозволяє включати до поняття публічної служби ширший спектр суб'єктів, зокрема органи місцевого самоврядування та інші установи публічного сектору. Встановлено, що компетенція відповідного органу влади визначає міру та можливість його участі у вирішенні спорів, а також накладає обов'язок на належне представництво його інтересів у суді.

Узагальнено, що адміністративна правоздатність і дієздатність сторін у публічно-правових спорах є їх основною характеристикою, яка визначає межі та форми участі в процесі. Наголошено, що рівноправність сторін є запорукою дотримання принципів справедливості й доступу до правосуддя, тоді як обов'язковість участі представників органу влади слугує додатковою гарантією захисту конституційного права на державну службу. Зауважено, що законодавчі прогалини у сфері термінології та юрисдикційного розмежування сторін потребують усунення для забезпечення правової визначеності й підвищення ефективності адміністративного судочинства.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення правового регулювання судової адміністративної юрисдикції в спорах у сфері державно-службових відносин» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 *«Світовий досвід вирішення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин і шляхи його імплементації в законодавство України»* здійснено порівняльно-правовий аналіз зарубіжного досвіду врегулювання публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин, зокрема на прикладі Франції, Німеччини, Польщі, Великої Британії та США.

Наголошено, що саме практика європейських країн, орієнтована на стандарти верховенства права й захист прав людини, є найбільш релевантною для України в контексті інтеграційних процесів. Розглянуто значення континентальної моделі адміністративної юстиції із функціонуванням спеціалізованих адміністративних судів, а також відмінності англосаксонської системи, де контроль за адміністративними актами здійснюють суди загальної юрисдикції.

Окрему увагу приділено інституту відшкодування шкоди, завданої державними органами у сфері державно-службових відносин. На прикладі Франції проаналізовано механізми компенсації не лише матеріальної, а й моральної та репутаційної шкоди, що визнається важливим кроком для оптимізації української адміністративної практики. Досвід Німеччини засвідчує ефективність внутрішньоадміністративного провадження за запереченням як способу зменшення навантаження на суди та підвищення якості адміністративного управління. Польську модель судової медіації у вирішенні адміністративних спорів розглянуто як ефективний інструмент позасудового врегулювання.

На підставі вивчення міжнародного досвіду встановлено потребу в інституційному зміцненні адміністративної юстиції України, зокрема шляхом створення окремої судової вертикалі для розгляду державно-службових спорів. Такий підхід сприятиме підвищенню ефективності захисту прав і свобод державних службовців, забезпеченню балансу публічних та приватних інтересів, гармонізації національної правової системи з європейськими стандартами. Адаптацію зарубіжних практик визнано ключовою передумовою підвищення рівня довіри до адміністративного судочинства та формування правової держави в Україні.

У підрозділі 3.2 *«Напрями вдосконалення адміністративно-процесуальної складової вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах у законодавстві України»* розглянуто напрями вдосконалення адміністративно-процесуальних механізмів вирішення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин.

З'ясовано, що сучасні виклики, такі як воєнний стан, зростання кількості адміністративних справ, прогалини в законодавстві, зумовлюють потребу в раціоналізації та оптимізації судових і позасудових процедур.

Серед пріоритетних напрямів визначено формування належного нормативно-правового забезпечення, інституційне зміцнення судової системи, а також створення ефективних організаційно-управлінських механізмів для швидкого та справедливого розгляду службових спорів.

Розглянуто роль права на справедливий суд у контексті державної служби. Обґрунтовано значущість як статичних елементів (доступ до суду, незалежність і компетентність суду), так і динамічних (розумність строків, умотивованість рішень, рівноправність сторін), акцентуючи на тому, що без належного забезпечення цих складових ефективність судового захисту є сумнівною. Водночас підкреслено значення внутрішньоадміністративних процедур, медіації та утворення комісій зі службових спорів як інструментів зменшення навантаження на судову систему. Запропоновано створити окрему судову вертикаль для державно-службових спорів, що забезпечить спеціалізацію й підвищення якості правозастосування.

Сформульовано висновок про те, що подальший розвиток адміністративного судочинства у сфері державно-службових відносин має ґрунтуватися на поєднанні судових та альтернативних процедур захисту прав. Доцільним визнано прийняття нового Закону України «Про державну службу» із закріпленням механізмів досудового врегулювання, створенням комісій зі службових спорів на кількох рівнях та чітким визначенням компетенції органів судової влади. Такий підхід сприятиме підвищенню ефективності розгляду спорів, забезпеченню правової визначеності та зміцненню гарантій захисту прав державних службовців в умовах сучасних соціально-правових трансформацій.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації представлено результати проведеного комплексного аналізу правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах. Основні з них такі:

1. Поняття публічно-правового спору в загальноправовому значенні – це такий вид юридичного конфлікту, учасниками якого принаймні з однієї сторони є орган державної влади, місцевого самоврядування або ж відповідна службова особа, наділена масивом владних повноважень. Сутність поняття влади для публічно-правового спору наповнена, зокрема, привілейованістю державної влади наказувати, дозволяти та забороняти певний вид поведінки, що логічно виявляє сутність державно-службових відносин, які й ґрунтуються на цьому принципі.

Зміст державно-службових відносин вирізняється особливою сукупністю норм права, що регулюють вступ на державну службу, її проходження та припинення. Оскільки систему державно-службового права становлять: правовий статус; суб'єкти управління; процедури вступу, проходження та припинення державної служби; юридична відповідальність та особливий режим державної служби, – будь-які правопорушення, що

виникли під час перебігу зазначених правових взаємин, характеризуються як державно-службовий спір у публічно-правовій сфері.

2. Основними умовами виникнення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин є такі: наявність правового конфлікту; ініціатива однієї зі сторін щодо розв'язання цього конфлікту в установленому порядку (що фактично передбачає звернення до уповноважених суб'єктів з дотриманням адміністративно-правової процедури); недоліки правового регулювання; правозастосовні проблеми.

3. Сутність судової адміністративної юрисдикції в системі юрисдикційної діяльності суб'єктів захисту права державних службовців полягає в тому, що чинне законодавство визначає вичерпні межі компетенції щодо розгляду державно-службових спорів, а отже, створює належні й ефективні підвалини для забезпечення прав і свобод державних службовців, а також дотримання законодавства України про державну службу шляхом формування єдності судової практики та правової визначеності.

4. Основними ознаками публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин є: взаємопов'язаність зі сферою державної/публічної влади; порушення норм публічного права; суб'єкт – учасник спору має публічно-владні повноваження; вирізняється ініціативністю виникнення (не може бути розпочатий в інший спосіб, крім як за ініціативою зацікавлених сторін); може бути розв'язаний у судовому чи позасудовому порядку.

До видів публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносинах належать ті, що: знаходяться в компетенції судової влади: а) віднесені до юрисдикції адміністративних судів; б) вирішуються в порядку кримінального судочинства; в) можуть бути розв'язані виключно Конституційним Судом України; виникають з питань вирішення конкретного виду порушеного права на: працю; грошове забезпечення; відпочинок; доступ до державної служби тощо; виникають на конкретному етапі державної служби: з питання прийняття громадянина на державну службу; щодо проходження державної служби; щодо звільнення з державної служби. Також до окремого виду державно-службових спорів у сфері публічно-правових відносин слід віднести спори між суб'єктами владних повноважень щодо компетенції в конкретній сфері.

Предметом публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин є рішення, дії чи бездіяльність суб'єкта публічно-правових відносин (яким може бути як орган державної влади чи місцевого самоврядування, так і конкретна посадова особа відповідного органу) у сфері реалізації норм права, що виникають, змінюються або припиняються у сфері державної служби.

5. Підставу виникнення публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин учені визначають у широкому та вузькому значенні. У широкому такою підставою вважають порушення прав, свобод чи охоронюваних законом інтересів інших учасників цих самих правовідносин,

у вузькому – підставою виникнення публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин є обґрунтована ініціатива однієї зі сторін щодо розв'язання конкретного спору.

6. Доведено, що службовий спір щодо внутрішньоорганізаційних відносин належить до сфери приватно-правової, натомість публічно-службові взаємини виникають щодо законності нормативних актів про публічну службу, а отже, охоплюють її перебіг від початку до припинення. Тому до кола сторін публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин входять, з одного боку, конкретна особа (державний службовець або цивільна особа, що оспорує свої права і свободи в період, який обіймала посаду державної служби), а з іншого – орган публічної влади (державної влади чи місцевого самоврядування, що наділений державницькими компетенціями).

7. За результатами аналізу світового досвіду вирішення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин і шляхів його імплементації в законодавство України визначено, що переважна більшість європейських країн активно застосовує модель розв'язання публічно-правових спорів, пов'язаних із державно-службовими відносинами, у судах адміністративної юрисдикції, проте деякі з них мають у структурі органів державної влади спеціальні місцеві комісії з розгляду відповідної категорії спорів, що наділені компетенцією припиняти дію окремих організаційно-розпорядчих актів. Крім того, поширеним є виокремлення категорії державно-службових взаємин у компетенційні повноваження спеціальних судів, які мають можливість скасовувати окремі адміністративні рішення, зобов'язувати органи державної влади до відновлення порушених прав державних службовців, зокрема пов'язаних із фінансово-матеріальними витратами.

Окремо зауважено, що з огляду на практику правозастосування у Французькій Республіці, передбачено можливість використання механізмів позасудового вирішення державно-службових спорів, проте такий механізм не може бути активно застосований через нормативну врегульованість державно-службової діяльності й обмеженість у прийнятті рішення (зокрема його юридичному оформленні) посадовими особами, що вже не дотрималися законодавства України про державну службу, щодо конкретного громадянина.

Запровадження судів за вузькою предметною характеристикою нераціонально розглядати, з огляду на правову систему України, проте потреба виокремлення самостійних і найважливіших для суспільства сфер в окремій вертикалі судової влади була й залишається актуальною, передусім це стосується і публічно-правових спорів у сфері державних службових відносин.

8. На підставі проаналізованих у дисертації проблемних питань розв'язання публічно-правових спорів у сфері державно-службових

відносин виокремлено напрями вдосконалення адміністративно-процесуальної складової вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах у законодавстві України.

Основним визначено формування чітких і виважених організаційно-управлінських заходів, а також формування нормативно-правового забезпечення відповідних процесів.

До кола організаційно-управлінських заходів віднесено потребу утворення окремої судової вертикалі з розгляду державно-службових спорів. Ці суди, з огляду на коло повноважень щодо припинення дії організаційно-розпорядчих актів органів державної влади, мають вирізнятися стійкою самостійністю і мати коло непорушних гарантій, забезпечити дотримання та реалізацію яких можливо лише підпорядкувавши цю судову вертикаль безпосередньо Верховному Суду. Альтернативним способом удосконалення інституційної спроможності держави щодо вирішення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин є утворення структури комісій зі службових спорів за трирівневою системою, яка забезпечила б не лише первинний розгляд відповідних державно-службових спорів, а й надала б можливість для подання апеляції/касації на вже прийняте рішення комісією попереднього рівня.

Ще одним напрямом визнано вдосконалення нормативно-правового забезпечення адміністративно-процесуальних особливостей вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах, зокрема шляхом:

- доповнення ст. 193 (Строки розгляду адміністративної справи) Кодексу адміністративного судочинства України новими положеннями щодо особливостей розгляду судом адміністративних справ у сфері державно-службових відносин, пов'язаних із публічним правом;

- доповнення новою статтею глави 6 «Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ» Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення можливості розгляду такої судової справи в письмовому порядку без участі представників сторін;

- доповнення законів України «Про звернення громадян», «Про адвокатуру» новими положеннями щодо обов'язковості та строків надання інформації про суттєві обставини адміністративного прецеденту, що пов'язаний з порушенням прав і свобод державного службовця, отримання таких даних, що є обов'язковими додатками до судового позову (витяги з наказів про призначення на державну службу, пов'язані з її проходженням, зокрема матеріалів службових розслідувань, проведених щодо особи, тощо).

Пропозиція утворення окремої судової вертикалі з метою забезпечення швидкого, повного й усебічного розгляду публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин потребуватиме внесення змін не лише до Кодексу адміністративного судочинства України, а й до низки законів

України («Про центральні органи виконавчої влади» тощо), а також Регламенту Кабінету Міністрів України, який є вищим органом державної виконавчої влади.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Фака Є. Л. Теоретико-правова характеристика видів публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин. *Юридична наука*. 2020. № 3. Т. 2. С. 191–195.

2. Фака Є. Л. Адміністративно-правова характеристика сторін публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2025. Вип. 3. С. 215–219.

3. Фака Є. Л. Світовий досвід вирішення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин: теоретико-правова характеристика. *KELM*. 2023. № 7 (59). Р. 449–452 (Республіка Польща).

4. Фака Є. Л. Окремі напрями вдосконалення процедури вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 11. С. 833–835.

5. Фака Є. Л. Поняття публічно-правового спору в державно-службових відносинах: теоретико-правова характеристика. *Право і суспільство*. 2024. № 5. С. 913–919.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Фака Є. Л. Поняття публічно-правового спору в державно-службових відносинах. *Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12–13 серп. 2020 р.). Київ : Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2020. С. 332–334.

7. Фака Є. Л. Теоретико-правова характеристика умов виникнення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин. *Пріоритетні напрями розвитку правової системи України* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 14–15 листоп. 2021 р.). Київ : Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2021. С. 134–136.

8. Фака Є. Л. Сутність і зміст судової адміністративної юрисдикції в системі юрисдикційної діяльності суб'єктів захисту права державних службовців. *Проблемні питання юридичної науки в контексті реформування правової системи України* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19–20 жовт. 2022 р.). Київ : Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2022. С. 121–123.

9. Фака Є. Л. Види публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин. *Пріоритетні напрями розвитку юридичної науки в умовах сьогодення* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 13–14 берез. 2023 р.). Київ : Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2023. С. 211–213.

10. Фака Є. Л. Предмет і підстави виникнення публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин. *Актуальні проблеми імплементації наукових досягнень у практичну діяльність*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 04–05 черв. 2024 р.). Київ : Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2024. С. 98–100.

АНОТАЦІЯ

Фака Є. Л. Правове регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Кропивницький, 2025.

Дисертаційне дослідження є одним із перших в Україні комплексних досліджень правового регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах підготовлених у період воєнного стану та початку повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Доведено, що поняття публічно-правового спору в загальноправовому розумінні слід тлумачити як вид юридичного конфлікту, учасником якого принаймні з однієї сторони є орган державної влади, місцевого самоврядування або ж відповідна службова особа, що наділена масивом владних повноважень. Сутність поняття влади для публічно-правового спору передбачає привілейованість державної влади наказувати, дозволяти та забороняти певний вид поведінки, що логічно відображає зміст державно-службових відносин, які й ґрунтуються на такому принципі.

З'ясовано, що державно-службові відносини вирізняються особливою сукупністю норм права, що регулюють вступ на державну службу, її проходження та припинення. Систему державно-службового права становлять: правовий статус; суб'єкти управління; процедури вступу, проходження та припинення державної служби; юридична відповідальність та особливий режим державної служби – будь-які правопорушення, що виникли під час перебігу зазначених правових взаємин є державно-службовим спором у публічно-правовій сфері.

У дисертації виокремлено низку напрямів удосконалення адміністративно-процесуальної складової вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах у законодавстві України. Пріоритетним є формування чітких і виважених організаційно-управлінських заходів, а також нормативно-правового забезпечення відповідних процесів.

До кола організаційно-управлінських заходів віднесено потребу утворення окремої судової вертикалі з розгляду державно-службових спорів.

Ці суди, з огляду на коло повноважень щодо припинення дії організаційно-розпорядчих актів органів державної влади, мають вирізнятися стійкою самостійністю та мати коло непорушних гарантій, забезпечити дотримання та реалізацію яких можливо лише підпорядкувавши цю судову вертикаль безпосередньо Верховному Суду. Альтернативним способом удосконалення інституційної спроможності держави щодо вирішення публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин є утворення структури комісій зі службових спорів за трирівневою системою, яка забезпечила б не лише первинний розгляд відповідних державно-службових спорів, а й можливість для подання апеляції/касації на вже прийняте рішення комісією попереднього рівня.

Крім цього, ще одним напрямом є вдосконалення нормативно-правового забезпечення адміністративно-процесуальних особливостей вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах, до кола яких слід віднести потребу: доповнення статті 193 (Строки розгляду адміністративної справи) Кодексу адміністративного судочинства України новими положеннями щодо особливостей розгляду судом адміністративних справ у сфері державно-службових відносин, пов'язаних із публічним правом; доповнення новою статтею Глави 6 «Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ» Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення можливості розгляду такої судової справи в письмовому порядку, без участі представників сторін; доповнення Закону України «Про звернення громадян», «Про адвокатуру» новими положеннями щодо обов'язковості та строковості надання інформації про суттєві обставини адміністративного прецеденту, що пов'язаний з порушенням прав і свобод державного службовця, отримання таких даних, що є обов'язковими додатками до судового позову (витяги з наказів про призначення на державну службу, пов'язані з її проходженням, зокрема матеріалів службових розслідувань, проведених щодо особи, тощо).

Обґрунтовано висновок, що пропозиція утворення окремої судової вертикалі з метою забезпечення швидкого, повного й усебічного розгляду публічно-правових спорів у сфері державно-службових відносин потребуватиме внесення змін не лише до Кодексу адміністративного судочинства України, а й до низки Законів України («Про центральні органи виконавчої влади» тощо), а також Регламенту Кабінету Міністрів України, який є вищим органом державної виконавчої влади.

Ключові слова: публічне право, державна служба, службові відносини, державно-службові взаємини, правове регулювання, судовий спір, вирішення спорів, публічно-правовий спір.

SUMMARY

Faka E.L. Legal regulation of the resolution of public law disputes in public service relations. – *Qualification scientific work as a manuscript.*

Dissertation for the degree of Candidate of Legal Sciences in the specialty 12.00.07 "Administrative Law and Process; financial law; Information Law". – Scientific Research Institute of Public Law, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University. Kropyvnytskyi, 2025.

The dissertation research is one of the first comprehensive studies in Ukraine of the legal regulation of the resolution of public law disputes in public service relations, prepared during martial law and the beginning of russia's full-scale invasion of Ukraine.

It is proved that the concept of a public law dispute in the common law sense should be interpreted as a type of legal conflict, the participant of which on at least one side is a state authority, local self-government or a relevant official endowed with an array of powers. The essence of the concept of power for a public law dispute implies the privilege of state authorities to order, allow and prohibit a certain type of behavior, which logically reflects the content of public-service relations, which are based on such a principle.

It has been found that state-service relations are distinguished by a special set of legal norms that regulate entry into the civil service, its passage and termination. Since the system of civil service law consists of: legal status; subjects of management; procedures for entry, passage and termination of civil service; legal responsibility and special regime of civil service – any offenses that have arisen during the course of these legal relations are a public service dispute in the public law sphere.

The dissertation identifies a number of directions for improving the administrative and procedural component of resolving public law disputes in public service relations in the legislation of Ukraine. The main one, according to the author, is the formation of clear and balanced organizational and managerial measures, and the other is the formation of regulatory and legal support for the relevant processes.

Thus, the range of organizational and managerial measures includes the need to establish a separate judicial vertical for the consideration of civil service disputes. These courts, in our opinion and taking into account the range of powers to terminate organizational and administrative acts of public authorities, should be characterized by stable independence and have a range of inviolable guarantees, which can be ensured and implemented only by subordinating this judicial vertical directly to the Supreme Court. Alternative A way to improve the institutional capacity of the state to resolve public law disputes in the field of public service relations is the formation of a structure of commissions on official disputes according to a three-tier system, which would provide not only the initial consideration of the relevant civil service disputes, but would also create an

opportunity to file an appeal/cassation against an already adopted decision by the commission of the previous level.

In addition, the author notes that another direction is the improvement of the regulatory and legal support of administrative and procedural features of resolving public law disputes in public service relations, which should include: supplementing Article 193 (Terms of consideration of an administrative case) of the Code of Administrative Procedure of Ukraine with new provisions on the peculiarities of consideration of administrative cases by the court in the field of public service relations, related to public law; supplementation with a new article of Chapter 6 "Peculiarities of Proceedings in Certain Categories of Administrative Cases" of the Code of Administrative Procedure of Ukraine, to ensure the possibility of considering such a court case in writing, without the participation of representatives of the parties; supplementing the Law of Ukraine «On Citizens' Appeals» and «On the Bar» with new provisions on the obligation and urgency of providing information on the essential circumstances of an administrative precedent related to the violation of the rights and freedoms of a civil servant, obtaining such data that are mandatory annexes to a lawsuit (extracts from orders on appointment to the civil service related to its passage, including materials of official investigations conducted against a person, etc.).

The conclusion is substantiated that the proposal to establish a separate judicial vertical in order to ensure prompt, complete and comprehensive consideration of public law disputes in the field of public service relations will require amendments not only to the Code of Administrative Procedure of Ukraine, but also to a number of Laws of Ukraine ("On Central Executive Bodies", etc.), as well as to the Rules of Procedure of the Cabinet of Ministers of Ukraine, which is the highest body of state executive power.

Keywords: public law, public service, official relations, public service relations, legal regulation, litigation, dispute resolution, public law dispute.

**СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ДО ДЕРЖАВНОГО
РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ, ВИГОТІВНИКІВ І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ
Серія ДК № 1537 від 22.10.2003 р.**

Підп. до друку 24.11.2025 р. Формат 60×90/16. Папір офсетн.
Друк різнограф. Ум. др. арк. 0,9. Тираж 100. Зам. № 10102.

---

*РЕДАКЦІЙНО–ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ
Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
25006, Кропивницький, вул. Шевченка, 1.
Тел.: (0522) 24–59–84.
Факс.: (0522) 24–85–44.
E–Mail: mails@cuspu.edu.ua*

